

Posudek diplomové práce

TEREZY HOLÉ

LACERBA,

ÚRS FFUK

Tereza Holá napsala práci velmi originální téma: analyzovala v ní jeden z nejpozoruhodnějších časopisů italského modernismu, florentskou Lacerbu z let 1913-15. Hned úvodem je třeba říci, že práce je dobře rozvržena, jednotlivá témata a podtémata jsou zpracována na základě důkladné znalosti textů, a že kdo si tuto práci přečte, dozví se mnoho zajímavého o vnitřních tenzích uvnitř avantgardních seskupení.

Úvodem diplomantka představila časopis, historicko-politickou konstelaci, v jejímž rámci působil, jeho hlavní aktéry, programové směřování a ediční historii.

Jádro práce tvoří obsáhlý oddíl nadepsaný „Témata“. V jeho rámci pak je nepochybně nejinstruktivnější partie věnována křivolaké historii spolupráce florentských redaktorů Lacerby (Papiniho a Sofficiho) s Marinettim a milánskými futuristy. Z materiálu, jež autorka přehledně předkládá, vyplývá řada zajímavých faktů. Ponecháme-li stranou, že ve hře byla podstatně řevnivost mezi protagonisty „zápasu o nové“, je vskutku poučné číst Papiniho opatrně kritické články z období před a po sblížení s futurismem, kde je řada bystrých výhrad, jejichž společným jmenovatelem je nakonec věčný problém všech „skupinových“ poetik, totiž požadavek jisté ortodoxie. Inkvizitorský duch nicméně nechybí ani Papinimu: nakonec ultimativně rozlišuje „pravé“ a „nepravé“ futuristy a pokusí se uzurpovat atraktivní nálepku futurismu pro sebe a své spojence.

Zajímavá je nepochybně i kapitolka, v níž autorka zdokumentovala zájem redakce Lacerby o zahraniční autory. Právem přitom upozorňuje na překlad dvou próz Gustava Meyrinka. Zrovna tahle pasáž je ale na druhé straně trochu zmatená. Meyrinkova povídková sbírka, z níž obě prózy pocházejí, se jmenuje Des deutschen Spiessers Wunderhorn, tedy Kouzelný roh německého měšťáka (je to narážka na slavný romantický soubor lidové poezie Des Knaben Wunderhorn), a vskutku netuším, jak došlo k překladu „Šosákův rozhlas“.

Úvahy o tom, zda se redaktoři Lacerby setkali s Meyrinkem, se mi zdají zbytečné: knížka tu byla od roku 1913 a předtím obě povídky vyšly v celoevropsky proslulém mnichovském časopisu *Simplicissimus* – pravděpodobně tu nemusel být žádný zprostředkovatel. V roce, kdy povídky vyšly – 1915 – vydal Meyrink *Golema*, a to byl internacionální úspěch. Zajímavější otázka je, kdo povídky přeložil: diplomantka se nejspíš nemylí, když tipuje Tavolata, který do Lacerby přeložil aforismy Karla Krause. Je známo, že právě *Simplicissimus* byl jeden ze dvou časopisů, do nichž Kraus dával své příspěvky prioritně k otištění (než je otiskl ve své *Fackel*), nejspíš Tavolato *Simplicissima* sledoval. (Ale sám Papini, pokud vím, německy uměl také, podle svého Deníku se německy učil od roku 1900.) Postřeh je to ovšem dobrý: zájem o německou kulturu byl v Itálii vždycky marginální a Lacerba v tomto ohledu jen potvrzuje svou originalitu.

Podkapitolka Výtvarné umění upozorňuje na obrovský význam Lacerby v propagaci moderních trendů (mimořádné příspěvky Boccioniho) a zároveň dokumentuje napětí mezi kubismem a futurismem.

Erotická témata jsou také symptomatická: kuriozně se tu mísí odpor k falešné morálce a potřeba „épater le bourgeois“ s upřímným machismem.

Podkapitolka Objevy připomíná, že na stránkách Lacerby debutovali Campana, Ungaretti a Sbarbaro, autoři značně svébytní a rozhodně „nefuturističtí“.

Podkapitolka Politika – válka velmi přesně popisuje poněkud nelogický pohyb, jenž přivede Papiniho na interventistické a nacionalistické pozice.

Třetí oddíl – Způsoby komunikace se čtenářem – výborně mapuje charakteristické formy slovní agresivity, jež byly pro většinu avantgardních proudů příznačné.

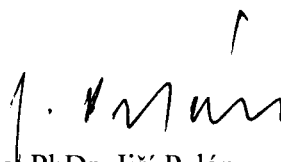
Práce je vybavena cennou přílohou. Po medailonech hlavních postav Lacerby (za zvláště záslužný pokládám medailonek vydavatele časopisu Attilia Valecchiho, obsahující mimo jiné vyjasnění počátků jeho nakladatelských aktivit) následuje kompletní bibliografie článků (ale také básní, to by mělo být v záhlaví uvedeno) v Lacerbě publikovaných. Přílohu uzavírá obsáhlá antologie zvláště významných textů, dnes vesměs obtížně dostupných – výborné počtení.

Oceňuji na této diplomce především solidní materiálovou bázi a schopnost živého a přehledného výkladu. V textu je dost překlepů (také v italských citátech), to ale vzhledem k práci, jež tu byla vykonána, pokládám za podružné. Spíš mě mrzí, že si autorka nedokáže semtam odpustit estrádní formulace typu „to už z futuristů tryská cholera proudem“, „tím ovšem bitka à la Bratrstvo kočičí pracky nekončí“ apod.; to, co se nám tu předkládá, je dost zajímavé a zábavné samo o sobě, netřeba tlačit na pilu. Chvályhodná je snaha věci ověřovat a

zpřesňovat informace (viz historii Valecchiho nakladatelování), místy ale přece jen nějaká drobná nepřesnost nebo nedotaženost proklouzne (zda byla první futuristická výstava ve Florencii nebo v Miláně, lze nakonec snadno zjistit, bylo to v Miláně; není proč se omlouvat, že se nepodařilo najít Palazzeschiho prohlášení o odpadnutí od futurismu, je celé v telegramu Prezzolinimu, jenž je zde citován).

Úhrnem: výborná práce, osobně zaujatá, faktograficky výživná. K obhajobě ji plně doporučuji.

Praha, 28. 1. 2006

doc. PhDr. Jiří Pelán
vedoucí práce